

СТАНОВИЩЕ

ОТ

Доц. Руска Василева Паскалева, дм

Ръководител катедра „Медицинска рехабилитация и ерготерапия,
Физикална медицина и Спорт“, Медицински факултет при Тракийски
университет – Стара Загора

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и
научна степен „ДОКТОР“, в професионално направление

7.4 Обществено здраве

на тема:

„Комплексна кинезитерапия при шиен болков синдром“

с автор Теодора Валериева Цолова

Научен ръководител: проф. Зоя Горанова, ДН

Представеният дисертационен труд съдържа общо 188 страници и е илюстриран с 63 таблици, 45 Диаграми и 8 приложения. Библиографията включва общо 165 литературни източника (26 на кирилица и 139 на латиница).

Темата е актуална с голямо клинично и медико-социално значение предвид честотата на разпространение на болковите синдроми в шийна област и многообразието на факторите, които я предизвикват. Комплексната кинезитерапията играе основна роля за преодоляване на мускулно-скелетните дисфункции в тази област, намаляване на болката, възстановяване на ежедневните дейности и подобряване качеството на живот на пациентите чрез методики и от китайската традиционна медицина.

Дисертационният труд е стандартно **структуриран**, отговаря на всички изисквания. Съдържа: уводна част; две глави – литературен обзор и втора глава съдържаща - цел и задачи, организация на изследването, собствени проучвания с анализ на резултатите; изводи; препоръки; библиография и приложения.

Целта на дисертацията е формулирана правилно и точно: Да се установи ефекта от прилагането на кинезитерапия в съчетание с методи на лечение от китайска традиционна медицина при пациенти с шиен болков синдром.

Задачите са седем и определят ясно посоките за реализиране на целта на дисертационния труд.

Литературният обзор е доста богат, представен на 50 страници обобщава класически и съвременни теории по темата. Доказва добрата информираност и задълбоченост на дисертанта да борава с литература по темата.

Много екзактно са представени разделите на литературния обзор от гледна точка на съвременната медицина и на китайската традиционна медицина:

- Описани са анатомичните и физиологичните особености на шиен дял, основните фактори причиняващи болков синдром на шията, като се разглеждат и допълнителните фактори описани според китайската традиционна медицина.
- Посочени са най-често използваните методи на въздействие от китайската традиционна медицина върху болката в шиен дял на гръбначен стълб.

Поставен е акцента върху въздействието на кинезитерапията за преодоляване на мускулния дисбаланс, за постигане на правилни двигателни модели и позиционен контрол с методите на китайската традиционна медицина.

Литературния обзор завършва с добре оформено обобщение на проучената литература и чуждият опит в лечението и кинезитерапията на болковия синдром в шиен дял, което е доказателство за възможностите на докторанта да работи с научна литература.

Работната хипотеза е формулирана правилно на базата на прилагането на методи за лечение от китайската традиционна медицина като част от програмата по кинезитерапия, може да бъде ефективна алтернатива за лечението и подобряване на състоянието при пациенти с шиен болков синдром.

Научното изследване е проведено пълноценно. Контингентът на изследването са 61 пациенти с болков синдром в шиен дял, разпределени в две групи – контролна и експериментална. Подборът на групите е на случаен принцип. Проведена е анкета на пациентите чрез приложен въпросник и стандартни тестове. Контингента на изследването е анализиран задълбочено по възрастова характеристика, професия и давност на страданието.

Методиката на кинезитерапията е преллагана и при двете групи с курс от 7 процедури, като преди процедурата е провеждано електролечение.

Целта на кинезитерапията е точно формулирана подчинена на целта на научното изследване.

Прилаганите методики на кинезитерапията при експерименталната група включват средства на класически масаж, терапевтични упражнения, ПИР и миофасциални техники, а на контролната групи средствата са различни и включват китайски лечебен масаж, терапевтични упражнения и методика на акупунктура. Разработените от докторанта методики са богато онагледени, като снимковия материал е поставен в приложението. Така представените методики са най-важния принос на докторант в дисертационния труд.

Резултатите и анализите към тях са детайлно изложени и богато онагледени с помощта с 57 таблици и 42 диаграми, като са използвани статистическите методи – вариационен, сравнителен и корелационен анализ чрез SPSS 10 for Windows и класически тестове за изследване на шийен дял, оценка на болката чрез VAS, калиперометрия на кожна гънка върху C₇ и индекс на шийна дисфункция. Обсъждането на резултатите е направено при отделните изследвания.

Подробно са представени и анализирани промените в изследваните показатели след прилагането на кинезитерапевтичната методика. Установени са по-добри клинични резултати след приложението на авторската методика при експерименталната група спрямо контролната, което е доказателство за ефективността и. И при двете групи експериментална и контролна е установено статистически значимо подобрение при проследените функционални показатели, по изразено при експерименталната група и по-дълготраен ефект. Изследвана е корелацията между състоянието на мускулната функция и останалите субективни оплаквания на пациентите. Резултатите са представени прегледно в съответните таблици и изобразени графически в диаграми.

Направени са полезни за практиката заключения относно значението на терапевтичните упражнения за преодоляване на болката в шията в които личат професионалните умения на докторанта да борава и анализира проблема. Цялостната функция на шия измерена чрез индекса на шийна дисфункция е подобрен значително. Качествения анализ утвърждава научния стил на докторанта с конкретните изводи и обобщения в края на всяко изследване.

В дисертацията са формулирани 6 извода, които обобщават резултатите от това задълбочено проучване.

Приносите в дисертационния труд са свързани с описания и приложен кинезитерапевтичен подход за анализ и преодоляване на дисфункциите на шиен дял и контрол при болков синдром.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Дисертационен труд на тема: „Комплексна кинезитерапия при шиен болков синдром“ с автор кинезитерапевт Теодора Валериева Цолова е добре структуриран, написан е на добър литературен език и е посветен на сериозен медико-социален проблем. Дисертантът умело обобщава темата, пречупва я през призмата на българския опит и ни представя един завършен в структурата си дисертационен труд, съобразен с всички съвременни изисквания за приложена иновативна методика по кинезитерапия в съчетание с китайската традиционна медицина.

Убедено давам положителен вот „Да“ и препоръчвам на Почитаемото научно жури да гласува „ЗА“ присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на кинезитерапевт Теодора Валериева Цолова в професионално направление **7.4. Обществено здраве.**

15.04.2019г.

Изготвил становището:.....

/Доц. Руска Паскалева, дм/

OPINION

from

Assoc. Prof. Ruska Paskaleva, PhD

Head of Department of Medical Rehabilitation and Ergotherapy, Physical
Medicine and Sport, Faculty of Medicine, Trakia University - Stara Zagora

Subject: *Dissertation for conferring Doctor of Philosophy academic and
scientific degree; Professional field 7.4. Public Health entitled:*

Complex kinesitherapy for neck pain syndrome

by Teodora Valerieva Tsoleva

Supervisor: Prof. Zoya Goranova, DSc

The presented dissertation is written on 188 A4 pages. It is visualised with 63 tables, 45 figures, and 8 appendices. The reference list contains 165 sources (26 in Cyrillic and 139 in Latin alphabet).

The subject is of great clinical and medico-social concern considering the incidence of cervical pain syndrome and the variety of causing factors. Integral kinesitherapy plays a primary role for overcoming musculoskeletal dysfunctions in this body region, reduction of pain, restoration of daily activities and improvement of life quality of patients using techniques from traditional Chinese medicine.

The **structure** of the dissertation is standard and complies with all requirements. It comprises an introduction, overview of the literature, aims and tasks, experimental design, results from personal studies with analysis, conclusions, recommendations, reference list and appendices.

The aim of the dissertation is formulated appropriately and accurately: establishing the effect of application of kinesitherapy combined with treatment methods from the traditional Chinese medicine in patients with cervical pain syndrome.

Formulated tasks are seven and define clearly the ways for realisation of the aim of dissertation.

The overview of literature is very detailed, presented on 50 pages and summarises classical and contemporary theories on the subject. It provides evidence for the knowledge of the doctoral candidate in the field and her ability to work with relevant literature sources.

The different sections of the literature overview are presented very accurately from the point of view of modern medicine and traditional Chinese medicine:

- The anatomical and physiological features of the cervical spine, the main factors leading to cervical pain syndrome are presented, along with additional factors described in traditional Chinese medicine.
- The commonest methods of treatment used in traditional Chinese medicine for control of pain in cervical spine are outlined.

The emphasis is placed on the effect of kinesitherapy for overcoming muscle imbalance, realisation of adequate locomotor models and posture control using methods of traditional Chinese medicine.

The overview of literature ends with an excellent summary of reviewed literature sources and existing experience in the treatment and kinesitherapy for cervical pain syndrome, confirming the ability of the doctoral candidate to work with research literature.

The working hypothesis is properly formulated on the basis of application of methods used in traditional Chinese medicine as a part of the kinesitherapy protocol and efficient alternative to the treatment and improvement of the condition of patients with cervical pain syndrome.

The scientific investigations are complete. The study cohort consists of 61 patients with cervical pain syndrome divided randomly into two groups: control and experimental. A survey with patients was performed by filling in a

questionnaire and standardised tests. All patients were analysed in detailed with respect to age group, occupation and duration of illness.

The kinesitherapy protocol was applied in both groups – course of 7 procedures, preceded by electrotherapy.

The purpose of the kinesitherapy was properly formulated and subordinated to the aim of the research.

Applied kinesitherapy techniques in the experimental group included classical massage, healing gymnastics, post-isometric relaxation and myofascial release techniques, whereas controls were treated with different modalities including Chinese massage and acupuncture methods. The protocol developed by the doctoral candidate are very well visualised by photographs arranged in the appendix. The described treatment protocols are the most important contribution of the dissertation.

Results and analysis of results are described in detail and visualised with 57 tables, 42 figures. Data were processed by analysis of variance, and correlation analysis using the SPSS 10 for Windows. The results were presented on the basis of classical tests for evaluation of the cervical spine, evaluation of the pain through the visual-analogue scale, caliperometry of skin fold on C₇ and neck disability index. Discussion of results was performed for each group of studies.

The changes in studied parameters after the application of the kinesitherapy protocol are presented and discussed in detail. Better clinical results were found out after the application of the personally developed protocol in the experimental group compared to the control one, proving its efficiency. In both groups (experimental and control), statistically significant improvement in investigated functional parameters was demonstrated, more pronounced and more prolonged in the experimental groups of patients. The correlation between the muscle function and other subjective complaints of patients was studied. The results are consistently presented in tables and graphs.

Conclusions with practical implication were made with respect to the significance of therapeutic exercise for control of cervical pain, demonstrating the professional skills of the doctoral candidate to cope with and to analyse the problem. The overall function of the neck as measured through the neck disability index was substantially improved. The analysis of data with conclusions and highlights affirms the high quality of candidate's research style.

The dissertation ends with formulation of six conclusions on the basis of the results from extensive investigations.

The contributions of the dissertation are associated with the described and applied kinesitherapy approach for analysis and healing of cervical spine disorders and control of cervical pain syndrome.

In conclusion, the dissertation presented by kinesitherapist Teodora Valerieva Tsoleva is devoted to an important medical and social problem, well structured, written in an outstanding research style. The candidate has managed to summarise the available global knowledge and Bulgarian experience and finally to present a complete dissertation compliant with all contemporary requirements for development of innovative kinesitherapy protocol in combination with techniques from the traditional Chinese medicine.

I am therefore convinced in giving my **positive evaluation** of the dissertation and recommend the Honorable scientific jury to vote “**FOR**” conferment of the **Doctor of Philosophy** academic and scientific degree on kinesitherapist Teodora Valerieva Tsoleva in Professional field **7.4. Public Health**.

Stara Zagora,
15 April 2019

Undersigned:
(Assoc. Prof. Ruska Paskaleva, PhD)

